

Aan de woordvoerders Media in de Tweede Kamer
Cc: fractievoorzitters en woordvoerders Cultuur

Amsterdam, 2 december 2025

Geachte leden,

Op 8 december spreekt u tijdens het wetgevingsoverleg media over de toekomst van de publieke omroep. In aanloop naar dit debat willen wij met u delen hoe de voorgenomen bezuinigingen uitpakken voor de culturele taak in het publieke bestel, en welke keuzes daarbij op de langere termijn van belang zijn.

Afgelopen week werden de contouren van de bezuinigingen bij de publieke omroep zichtbaar. De gevolgen voor de cultuurprogrammering zijn fors. Festivalverslaggeving verdwijnt grotendeels. De kanalen NPO 2 Extra en NPO Soul & Jazz stoppen. Daarnaast worden tientallen radio- en televisietitels beëindigd.

Wat daarmee verdwijnt, is meer dan programmering. Het raakt de structuur die cultuur zichtbaar maakt: van talentontwikkeling tot culturele diversiteit, van regionale stemmen tot nieuwe artistieke vormen. Uitingen die de verbeelding prikkelen, generaties verbinden, ons voorbij de eigen bubbel laten kijken en empathie oproepen voor andere perspectieven.

Vanaf 2027 dreigen vele disciplines en genres substantieel ruimte in het publieke bestel te verliezen: wereldmuziek, jazz en klassiek, beeldende kunst, design en architectuur, boeken, dans en theater, hedendaagse kunst, erfgoed, tentoonstellingen en vernieuwende popmuziek. Voor deze genres bestaat geen alternatief. Ze zijn niet rendabel voor commerciële zenders, en online is onvoldoende continuïteit en redactionele ruimte beschikbaar. De gevolgen strekken verder dan de publieke omroep. Ook de creatieve keten - van onafhankelijke makers en regisseurs tot producenten en instellingen - is afhankelijk van de instroom van talent en innovatie die via het publieke bestel zichtbaar wordt gemaakt en het publieke debat voedt.

Dat er eerst wordt bezuinigd en pas daarna het publieke bestel wordt herzien, vergroot het risico dat korte termijneffecten leidend worden. Dat gaat ten koste van talentontwikkeling en culturele pluriformiteit - een keuze voor de korte termijn en tegen de vernieuwing. Dit zet wezenlijke publieke taken onder druk: het bereiken van jongere generaties, het tonen van regionale diversiteit en het zichtbaar maken van cultuur in de volle breedte van onze samenleving.

De publieke omroep heeft een wettelijke opdracht om ruimte te bieden aan kunst en cultuur. Omdat commerciële aanbieders vooral worden gedreven door directe kijkcijfers en advertentiemodellen, ligt deze taak vanzelfsprekend bij de publieke omroep. Dáár is ruimte voor langlopende ontwikkeling, artistieke autonomie en onafhankelijk makerschap - de basis voor cultuurprogramma's, documentaires, fictie en andere inhoud die niet door de markt wordt gedreven, maar die het publieke debat en de maatschappelijke verbeelding voeden.

Wanneer de publieke omroep deze taak niet meer kan uitvoeren, ontstaat een leegte die elders nauwelijks wordt opgevuld. Dat raakt de toegankelijkheid van cultuur, de regionale en artistieke pluriformiteit en de verbinding tussen cultuur en samenleving. Een publieke taak die zo kwetsbaar is, vraagt om bescherming en stabiele randvoorwaarden - niet om verdere uitholling.

Dit is geen pleidooi om alles bij het oude te laten, maar om gericht te investeren in de vernieuwing van de publieke mediataak in relatie tot cultuur. De ruimte voor cultuurprogrammering is zo sterk verschaald dat de NPO haar rol als spil in een gezond cultureel ecosysteem niet meer kan vervullen zonder stevige randvoorwaarden. Om deze publieke mediataak toekomstbestendig te houden, zijn vier elementen onmisbaar:

- Gegarandeerde ruimte bij de publieke omroep voor cultuur in de volle breedte
- Een zichtbaar en herkenbaar publiek podium voor cultuurprogrammering
- Structureel budget voor het genre cultuur als onderdeel van de publieke mediataken in de volle breedte, en een overgangsbudget tot de start van de omroephuizen in 2029
- Fair pay voor makers en artiesten, als voorwaarde om kwaliteit en diversiteit te waarborgen

Bescherm wat kwetsbaar is, zodat het kan blijven groeien. Een sterke publieke omroep is onmisbaar voor onze democratische weerbaarheid en voor een cultureel landschap dat toegankelijk is voor iedereen. Wie nu de basis uitholt, verliest straks het vermogen om cultuur, taal en verhalen door te geven aan nieuwe generaties.

Wij wensen u een goed wetgevingsoverleg en denken graag met u mee. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan staan wij u graag te woord.

Jeroen Bartelse
Voorzitter Taskforce Culturele en Creatieve Sector
Voorzitter Kunsten '92

Astrid Weij
Secretaris Taskforce CCS
Directeur Kunsten '92

De Taskforce culturele en creatieve sector is een samenwerkingsverband van ruim 100 branche-, beroeps- en belangenorganisaties die hun kennis en standpunten bundelen om actuele ontwikkelingen en vraagstukken gezamenlijk aan te pakken.

Kunsten '92 | Federatie Cultuur (Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten, Museumvereniging, Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals, Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties, CultuurConnectie, Vereniging van Openbare Bibliotheken, Vereniging van wetenschapsmusea en science centers, Vereniging van Nederlandse Orkesten) | **De Creatieve Coalitie | Kunstenbond | Federatie Creatieve Industrie** (Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers, Koninklijke Bond van Nederlandse Architectenbureaus, Dutch Game Association, Dutch Photographers, Nederlandse Audiovisuele Producenten Alliantie, Vereniging van Nederlandse Content Producenten, Brancheorganisatie van film distributeurs en muziekproducenten) | **Erfgoedplatform | Vereniging Vrije Theaterproducenten | Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters | Popcoalitie | NVPI Muziek Film Mediafederatie | Vereniging van Evenementenmakers | CPNB | De Zaak Nu | Platform ACCT | Koornetwerk Nederland | BAM Popauteurs | Akademie van Kunsten**